

I. ĐỌC HIỂU (5,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

CÓC KIỆN TRỜI

[...]

Lúc đó muôn vật còn sống sót đều tập trung ở vùng nước cuối cùng đã cạn. Ngày cũng như đêm, nào voi, cọp, trâu, ngựa, tê giác, lợn, thỏ, chồn, cáo, gấu, mèo, hươu, nai, cóc, nhái,... chen nhau giải khát ở vùng bùn đó. Hôm ấy, sau khi đã giải khát xong, đa số giống vật bèn quay ra thảo luận tìm cách đối phó trước tình thế hiện tại. Cuộc họp mỗi lúc một đông và sôi nổi. Cuối cùng các giống vật đều đồng ý cử một đại biểu lên trời đòi Ngọc Hoàng phải ra lệnh cho thần Mưa trở về làm nhiệm vụ gấp. Hội nghị ban đầu cử Thỏ là kẻ có trí khôn để lên tùy cơ ứng biến. Nhưng Thỏ từ chối và nói: “Tôi đi không bằng Cóc. Cóc là kẻ có mưu trí lại vừa gan góc hơn tôi nhiều lắm”.

Hội nghị đồng ý cử Cóc đi. Cóc nhận lời, nhưng đề nghị phải có Cáo, Gấu và Cọp đi cùng với mình. [...]

Bốn con vật lên đến thiên đình, thấy trước cửa có một cái trống. Theo quy định của nhà trời thì ai có việc gì oan khốc muốn gặp Ngọc Hoàng sẽ đánh trống lên. Cóc bảo các bạn hãy náu mình ở trong bụi rậm chờ đó, còn mình bước vào nhảy lên trống đánh inh ỏi. Ngọc Hoàng nghe tiếng bèn sai một Thiên Thần ra xem, Thiên Thần bước ra nhìn ngược nhìn xuôi không thấy gì cả, mãi về sau mới nhận ra Cóc ngồi nép bên cạnh trống. Thần tỏ ý khinh thường, hỏi Cóc đi đâu, Cóc giương đôi mắt lên trả lời văn vắt là đi kiện Trời. Thiên Thần bĩu môi hỏi kiện việc gì. Cóc chỉ trả lời cộc lốc là cần phải gặp mặt Ngọc Hoàng mới bày tỏ được.

Nghe Thiên Thần báo cáo thái độ xác xược của con vật tí hon. Ngọc Hoàng tức giận bèn sai một bày gà ra mổ cho Cóc sợ hãi phải lui sớm. Nhưng không ngờ bày gà vừa ló khỏi cửa Thiên đình, Cóc ra hiệu cho Cáo ở ngoài bụi xông vào cắn gà ăn thịt. Cóc lại nhảy lên đánh trống ầm ỹ. Biết bày gà thần bị hại. Ngọc Hoàng cả giận, sai Chó ra giết Cáo, nhưng Chó vừa ra đến nơi, sủa lên mấy tiếng đã bị Gấu vồ chết tươi. Ngọc Hoàng lại sai một toán lính ra trị Gấu. Lần này Cọp xông ra quật chết toán lính không sót một tên nào.

Ngọc Hoàng thấy mình lần này bị thua thiệt, không ngờ con vật tuy nhỏ bé nhưng lại khó trị được nó, mới đổi giận làm lành. Bèn sai Thiên Thần ra mời Cóc vào tiếp đãi tử tế rồi hỏi: “Cậu lên đây có việc gì?”

Cóc nhảy tót lên ghé ngồi. Cóc trách Ngọc Hoàng không lưu ý đến hạ giới. Rồi kể chuyện hạn hán ở trần gian: nổi khốn khổ của muôn vật tranh nhau một vùng nước bùn; nỗi nguy ngập của nòi giống mình, không có nước để đẻ con... Đoạn Cóc yêu cầu Ngọc Hoàng phải làm mưa xuống gấp. Ngọc Hoàng xét lại sự đó mới hay thần Mưa bấy lâu xao nhãng công việc đắp chiếu nằm khoèo. Lập tức, Ngọc Hoàng giục thần Mưa và bộ hạ⁽¹⁾ bay về hạ giới hút nước để phun khắp mọi vùng cấp cứu muôn vật.

Trước khi Cóc ra về, Ngọc Hoàng còn dặn từ nay về sau, hễ khi nào cần mưa thì Cóc cứ kêu lên ít tiếng tự khắc Ngọc Hoàng biết mà bảo làm mưa ngay, không phải lên trời làm gì. Thấy Cóc đấu tranh thắng lợi, lại thấy ông trời gọi Cóc là “cậu” nên mọi vật đều kiêng nể không dám động đến nó. Tục ngữ mới có câu:

*Con Cóc là cậu ông trời
Hễ ai đánh nó thì trời đánh cho*

là cũng do câu chuyện đó.

(Theo Bùi Văn Nguyên, Đỗ Bình Trị, *Tư liệu tham khảo Văn học Việt Nam*, tập I: *Văn học dân gian*, phần I, NXB Giáo dục, 1974, tr.49-52)

Chú thích: (1) *Bộ hạ*: (từ cũ) chỉ người dưới quyền.

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Kể tên những con vật đi cùng Cóc lên thiên đình kiện Trời trong văn bản.

Câu 2. Chỉ ra việc đầu tiên mà Ngọc Hoàng làm sau khi nghe báo cáo về thái độ xác xược của Cóc.

Câu 3. Chỉ ra một biện pháp tu từ trong đoạn văn: *Cóc nhảy tót lên ghế ngồi. Cóc trách Ngọc Hoàng không lưu ý đến việc hạ giới. Rồi kể chuyện hạn hán ở trần gian: nỗi khổn khổ của muôn vật tranh nhau một vũng nước bùn; nỗi nguy ngập của nòi giống mình, không có nước để đẻ con...*

Câu 4. Xác định mục đích của tác giả dân gian khi xây dựng nhân vật Cóc đi kiện Trời.

Câu 5. Nêu nhận xét của anh/chị về chi tiết “*Ngọc Hoàng giục thần Mưa và bộ hạ bay về hạ giới hút nước để phun khắp mọi vùng cấp cứu muôn vật*”.

Câu 6. Rút ra thông điệp có ý nghĩa nhất với anh/chị sau khi đọc văn bản trên (trả lời trong khoảng 5-7 dòng).

II. VIẾT (5,0 điểm)

Anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về sức mạnh của tinh thần đoàn kết.

-----**Hết**-----

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	5,0
	1	Những con vật đi cùng Cóc lên thiên đình kiện Trời trong văn bản: Cáo, Gấu, Cọp. Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án đạt điểm tối đa. - Chỉ ra được 01 con vật: 0,25 điểm, chỉ ra 02-03 con vật: 0,5 điểm. - Học sinh trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm.	0,5
	2	Việc đầu tiên mà Ngọc Hoàng làm sau khi nghe báo cáo về thái độ xúc xược của Cóc: Ngọc Hoàng tức giận bèn sai một bầy gà ra mổ cho Cóc sợ hãi phải lui sớm. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án hoặc trả lời được: Ngọc Hoàng sai một bầy gà ra mổ cho Cóc sợ hãi phải lui sớm: 0,75 điểm. - Học sinh trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm.	0,75
	3	Chỉ ra một biện pháp tu từ trong đoạn văn: - Nhân hoá: Cóc nhảy tót lên ghế ngồi, Cóc trách Ngọc Hoàng, kể chuyện hạn hán ở trần gian. - Liệt kê: nỗi khốn khổ của muôn vật tranh nhau một vũng nước bùn; nỗi nguy ngập của nòi giống mình. Hướng dẫn chấm: - Chỉ ra được 01 biện pháp tu từ liệt kê hoặc nhân hoá như đáp án: 0,75 điểm. - Gọi tên đúng biện pháp tu từ, chỉ ra chưa đầy đủ biểu hiện của biện pháp tu từ đó: 0,5 điểm. - Gọi tên đúng biện pháp tu từ mà không chỉ ra biểu hiện: 0,25 điểm. - Học sinh trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm.	0,75
	4	Mục đích của tác giả dân gian khi xây dựng nhân vật Cóc đi kiện Trời: đề cao trí tuệ, bản lĩnh của con người trong quá trình khám phá và chinh phục tự nhiên; thể hiện niềm tin vào công lý, công bằng xã hội. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời được 01 ý: 0,5 điểm. - Học sinh trả lời sai/ không trả lời: 0,0 điểm. (Lưu ý: HS có thể có cách diễn đạt khác, miễn là lí giải hợp lí, thuyết phục thì vẫn cho điểm).	1,0
	5	Nhận xét về chi tiết “Ngọc Hoàng giục thần Mưa và bộ hạ bay về hạ giới hút nước để phun khắp mọi vùng cấp cứu muôn vật”: - Là một chi tiết kì ảo, tạo sự hấp dẫn, lôi cuốn người đọc, thể hiện được quyền năng của Ngọc Hoàng, người đại diện cho đáng tối cao của muôn loài. - Chi tiết này cũng thể hiện ước mơ về một cuộc sống ổn định, đủ đầy và khát vọng chinh phục thế giới tự nhiên của người xưa. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời tương đương như đáp án: 1,0 điểm. - Học sinh trả lời tương đương 01 ý trong đáp án: 0,5 điểm.	1,0

		- Học sinh trả lời không thuyết phục hoặc không trả lời: 0,0 điểm. (Lưu ý: HS có thể có cách diễn đạt khác, miễn là lí giải hợp lí, thuyết phục thì vẫn cho điểm)	
	6	- HS rút ra được một thông điệp có ý nghĩa với bản thân. - Lí giải phù hợp, thuyết phục. Gợi ý một số thông điệp: + Mọi quan hệ giữa thử thách và cơ hội. + Cần phải gan dạ, mưu trí khi xử lí các tình huống. + Biết nhận ra sai lầm và sửa sai bằng việc làm đúng. ... Hướng dẫn chấm: - HS nêu được thông điệp có ý nghĩa nhất với bản thân đạt 0,5 điểm; - HS đưa ra được lí giải phù hợp, thuyết phục đạt 0,5 điểm; đưa ra lí giải nhưng thiếu thuyết phục đạt 0,25 điểm.	1,0
II		VIẾT	
	2	Anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về sức mạnh của tinh thần đoàn kết.	5,0
		a. Bảo đảm bố cục và dung lượng của bài văn nghị luận Bảo đảm yêu cầu về bố cục và dung lượng (khoảng 600 chữ) của bài văn. Hướng dẫn chấm: - Bảo đảm yêu cầu về bố cục và dung lượng (khoảng 600 chữ) của bài văn: 0,5 điểm. - Chưa bảo đảm đầy đủ yêu cầu về bố cục và dung lượng (khoảng 600 chữ) của bài văn: 0,25 điểm.	0,5
		b. Xác định đúng vấn đề nghị luận Sức mạnh của tinh thần đoàn kết. Hướng dẫn chấm: - Học sinh xác định đúng vấn đề nghị luận: 0,5 điểm. - Học sinh xác định chưa đầy đủ vấn đề nghị luận: 0,25 điểm.	0,5
		c. Viết được bài văn nghị luận đảm bảo các yêu cầu Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp nhuần nhuyễn lí lẽ và dẫn chứng; trình bày hệ thống ý phù hợp theo bố cục ba phần của bài văn nghị luận. Có thể triển khai theo hướng: * Mở bài: giới thiệu được vấn đề nghị luận. (0,25 điểm). * Thân bài: - Giải thích: Tinh thần đoàn kết là sự gắn kết chặt chẽ và hỗ trợ lẫn nhau giữa các cá nhân, tập thể vì một mục tiêu chung. Đây là giá trị tinh thần cao đẹp giúp mọi người vượt qua khó khăn, thử thách, tạo nên sức mạnh tổng hợp để đạt được thành công. (0,5 điểm). - Phân tích, chứng minh vấn đề nghị luận (2,0 điểm) + Tinh thần đoàn kết tạo nên một nguồn sức mạnh to lớn giúp ta có đủ dũng khí để đối mặt và đấu tranh với những khó khăn, thử thách, giúp ta đánh đuổi mọi thế lực kẻ thù hung hãn và cứng đầu nhất. + Nhờ có tinh thần đoàn kết không bao giờ ta cảm thấy cô độc, lẻ loi giữa cuộc đời rộng lớn, sẽ luôn có những người ở cạnh ta, cùng ta vượt qua khó khăn, thử thách. + Có tinh thần đoàn kết là cách để ta xây dựng nên nền móng vững chắc nhất cho cuộc sống; xã hội được phát triển văn minh, phồn thịnh. (Dẫn chứng minh họa)	3,0

	Hướng dẫn chấm: + Đảm bảo đủ các ý: 1,5 điểm, mỗi ý 0,5 điểm; có dẫn chứng tiêu biểu, thuyết phục 0,5 điểm. + Thí sinh có thể có những quan điểm khác nhưng phù hợp vẫn cho điểm tối đa. - Mở rộng, nâng cao vấn đề nghị luận và rút ra bài học: (0,5 điểm) * Kết bài: Đánh giá khái quát về vấn đề nghị luận; liên hệ mở rộng... (0,25 điểm)	
	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết văn bản.	0,5
	đ. Sáng tạo Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0,5
Tổng điểm		10,0